

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

14/1558-

20.02.2015

Fastsettelse av nye tollkvoter for import av kosher- og halalslaktet kjøtt

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har i dag fastsatt endringer i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT) og forskrift 10. oktober 2008 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer (tollkvoteforskriften). Det bes om at Landbruksdirektoratet informerer berørte aktører om endringene på en hensiktsmessig måte.

Forskriftsendringene innebærer et nytt forvaltningssystem for administrering av tollnedsettelse ved import av kjøtt fra dyr som er slaktet uten bedøvelse i tråd med religiøse tradisjoner. Slike tradisjoner praktiseres innenfor den jødiske tro (kosher), samt av noen grupper muslimer som forholder seg til en streng tolkning av halal.

Departementet vil i det videre redegjøre for forskriftsendringene, med bakgrunn i de innspill som ble mottatt i forbindelse med høringen av forskriftsutkastet.

1. BAKGRUNN

Import av kjøtt slaktet uten bedøvelse har pågått over mange år. Slaktemetoder uten bedøvelse er ikke tillatt i Norge i dag. De som følger religiøse tradisjoner som ikke aksepterer bedøvelse, er derfor avhengige av å importere kjøtt. Slikt kjøtt har blitt importert med lav toll (kr. 2,40 pr. kg) innenfor den såkalte "messekvoten" på 35 tonn.

I høringsbrevet av 31. oktober 2014 vurderte departementet det som lite bærekraftig å videreføre dagens ordning, gitt det stadig økende presset på messekvoten. Etter departementets oppfatning burde messekvoten heller forbeholdes import av kjøtt til ikke-kommersiell bruk på messer o.l., i samsvar med det opprinnelige formålet med kvoten. Bruken av messekvoten til import av kjøtt til spesielle religiøse grupper, ble heller ikke

vurdert som WTO-legalt.

Forslaget i høringen var å opprette to separate tollfrie importkvoter for kosher-slaktet kjøtt (15 tonn) og halal-slaktet kjøtt (30 tonn). Kvotestørrelsene ble foreslått på grunnlag av fordelingen av messekvoten mellom kosher- og halal-slaktet kjøtt i 2013.

Departementet foreslo også å gi adgang til å søke individuell tollnedsettelse for import av kjøtt slaktet i tråd med religiøse tradisjoner, dersom importbehovet oversteg de foreslåtte kvotene. Tollsatsen ble foreslått satt slik at importpris pluss toll skulle tilsvare norsk pris på kjøttet.

For å målrette ordningen og forhindre spekulasjon, ble det satt krav om at kun registrerte trossamfunn kunne søke om kvote og individuell tollnedsettelse.

2. HØRINGEN

Høringsbrevet av 31. oktober 2014 ble sendt til 38 høringsinstanser. Høringsfristen var satt til 12. desember 2014. Departementet har mottatt til sammen 29 høringsvar. Høringsuttalelsene er gjort tilgjengelige på departementets hjemmeside.

Hovedandelen av høringsinnspillene gjelder dyrevelferd. 16¹ høringsinstanser er kritiske til å tillate import av kjøtt som er slaktet uten bedøvelse, siden denne slaktemetoden ikke er tillatt i Norge, jf. dyrevelferdsloven. Disse høringsinstansene påpeker også videre det urimelige i at det legges til rette for tollfri import av kjøtt som er slaktet på en måte som ikke er tillatt i Norge.

Når det gjelder forslaget om å etablere to nye kvoter for henholdsvis kosher-slaktet kjøtt (15 tonn) og halal-slaktet kjøtt (30 tonn), er det ulike oppfatninger blant høringsinstansene om behovet for slike særkvoter og hvor store disse i så tilfelle skal være.

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) mener at det ikke bør være egne særkvoter for import av kosher- og halal-slaktet kjøtt. Slik import bør primært skje gjennom eksisterende tollkvoter inn til Norge (EU-kvoter, WTO-kvoter). Egne importkvoter for kosher- og halal-slaktet kjøtt vil komplisere importregelverket, og medføre krevende kontrollfunksjoner. Videre mener KLF at det vil være urimelig at enkelte aktører får tilgang til tollfritt kjøtt innenfor egne importkvoter. *Nortura* tar ikke stilling til det prinsipielle og administrative ved å etablere slike kvoter, men gir uttrykk for at de foreslåtte kvotene er såpass små at de vil være håndterbare i et markedsbalanseringsperspektiv.

Det Mosaiske Trossamfund (DMT) støtter forslaget om å fastsette en egen årlig importkvote for kosher-slaktet kjøtt (15 tonn). Både *DIKSIN*² og *Islamsk Råd Norge (IRN)* påpeker på sin

¹ Dyrenes Velferd, NOAH, Dyrebeskyttelsen Oslo & Omegn, Christina Bruhn Orpana, Siri Tolgensbakk, Norsk Nærings- og nytelsesmiddelarbeiderforbund, Hanne Løvås, Asker MDG, Inger-Johanne Marheim, Elisabeth Bjerke, Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Carita Eriksen, Dyrevernalliansen, Karmøy MDG, Norsk Landbrukssamvirke, Norges Bondelag.

² Felles høringsuttalelse fra Det islamske kultursenter samfunn i Norge (omfatter Det islamske kultursenter i Stavanger, Drammen, Oslo, Nedre Eiker), Tuna Norway AS, Tyrkisk kvinneforening,

side at kvotestørrelsen for halalslaktet kjøtt er satt for lavt. Begge organisasjonene viser til egen medlemsmasse, at behovet er langt større enn 30 tonn og at importen er stigende. *IRN* mener også at forslaget vil innebære en forskjellsbehandling mellom jøder og muslimer, da de foreslåtte kvotestørrelsene ikke er proporsjonale med antall personer med jødisk eller muslimsk tro. Antallet muslimer er mange ganger større.

DIKSIN viser til at de først ble oppmerksom på adgangen til å importere gjennom messekvoten i 2012, og at de kun har søkt på maksimal kvote (35 tonn) selv om behovet er større. De foreslår å sette kvoten for halalslaktet kjøtt til 150 tonn, samt at det gis fortrinnsrett for importører som tidligere har fått andel av messekvoten. *IRN* foreslår at trossamfunnenes størrelse skal være avgjørende for fordelingen av kvoten mellom søkerne.

Det andre hovedforslaget i høringen er at det skal gis mulighet for individuell tollnedsettelse for import av kosher- og halalslaktet kjøtt. *KLF* er skeptisk til dette forslaget, og viser også på dette punktet til muligheten for å importere gjennom eksisterende åpne importkvoter. *DIKSIN* og *IRN* støtter på sin side forslaget, men peker primært på behovet for en større tollfri kvote.

Både *DIKSIN* og *IRN* problematiserer imidlertid at det vil bli krevende å innhente riktige priser på halalslaktet kjøtt som grunnlag for fastsettelse av den nedsatte tollsatsen. Det er få leverandører i Europa som produserer og tilbyr halalslaktet kjøtt. Begge organisasjonene viser også til at det ikke er et reelt beskyttelsesbehov for norsk kjøttproduksjon i dette tilfellet, da muslimer som kun spiser kjøtt slaktet uten bedøvelse uansett ikke kjøper konvensjonelle norske kjøttprodukter. Etter deres oppfatning er ikke kjøtt slaktet med bedøvelse og kjøtt slaktet uten bedøvelse substitutter for denne målgruppen.

Både *DIKSIN* og *DMT* støtter forslaget om at kun registrert trossamfunn kan søke om kvote og individuell tollnedsettelse. *DIKSIN* mener også det bør være et krav om at importen foregår gjennom et selskap som er heleid av trossamfunnet, da et selskap er bedre egnet til å håndtere næringsmessige krav etter skatte-, regnskaps- og avgiftslovgivningen. *HARU Consulting LTD* er derimot skeptisk til forslaget, og viser til at muslimer som har behov for kjøtt slaktet uten bedøvelse er spredd over flere trossamfunn, og at det vil gi være en maktkonsentrasjon å begrense importen bare til trossamfunnene.

Toll- og avgiftsdirektoratet, Landbruksdirektoratet og KLF har vist til at det vil bli utfordrende å kontrollere ordningen. Selv om dokumentasjon på slaktemetode skal følge kjøttet, er det ikke mulig å se av kjøttet om dyret er slaktet uten bedøvelse.

3. DEPARTEMENTETS VURDERING

Departementet vil innledningsvis fremheve at Norge ikke har anledning til å forby import av kjøtt fra dyr som er slaktet uten bedøvelse i tråd med religiøse tradisjoner. Alle har en lovbestemt rett til å få utøve sin religion. Det vil således være i strid med den europeiske menneskerettskonvensjonen å forby import av slikt kjøtt, jf Ot. prp. nr. 15 (2008-2009) Om lov om dyrevelferd.

Tyrkisk kvinneforening i Stavanger, Kulturell kvinneforening, Buskerud ungdomsforening og Tyrkiske unge arbeidere og studentforening.

I høringsbrevet foreslo departementet å innføre et dobbelt system for administrering av tollnedsettelse for kosher- og halalslaktet kjøtt, med både tollfrie kvoter og adgang til å innvilge individuelle tollnedsettelse.

Selv om både DIKSIN og IRN støttet forslaget om hjemmel for individuelle tollnedsettelse, pekte de primært på behovet for en større tollfri kvote. Det har også kommet innspill fra KLF om at denne type kjøtt kan importeres gjennom de eksisterende importkvotene (EU/WTO), og at det derfor ikke vil være et behov for egne ordninger utover dette.

Departementet har vurdert saken på nytt og har valgt å ikke gå videre med det foreslåtte doble systemet. Etter departementets vurdering vil en kombinasjonen av nye særkvoter og de mulighetene som allerede eksisterer gjennom EU- og WTO-kvotene, til sammen kunne dekke det behovet som tidligere har vært ivarettatt av messekvoten. Kvotene er også noe økt sammenliknet med messekvoten, fra 35 tonn til totalt 45 tonn. Denne løsningen vil også kreve mindre forvaltning enn det doble systemet beskrevet i høringsutkastet. Departementet vil derfor ikke gå videre med forslaget om individuelle tollnedsettelse.

Etter departementets oppfatning er den beste løsningen at det kun etableres to særkvoter for kosher- og halalslaktet kjøtt. Disse er inntatt i vedlegg 1 til tollkvoteforskriften. Kvotestørrelsene settes i samsvar med høringsforslaget, dvs. 15 tonn for kosherslaktet kjøtt og 30 tonn for halalslaktet kjøtt. Etableringen av slike kvoter vurderes som WTO-legal.

Flere av høringsinstansene har vært kritiske til størrelsene på kvoten for halalslaktet kjøtt, og ønsker at denne kvoten økes. De har i denne sammenheng særlig visst til at de foreslåtte kvotene ikke er proporsjonale med forholdet mellom antall personer i Norge med jødisk eller muslimsk tro.

Departementet vil påpeke at det gjennom messekvoten kun har vært en snever adgang til å importere kosher- og halalslaktet kjøtt til lav toll. Også i dag må importbehov utover tildelt andel av messekvoten dekkes gjennom bruk av ordinære tollkvoter for kjøtt, etter generelle tollnedsettelse eller til ordinær toll.

Kvotestørrelsene i høringsforslaget ble satt med utgangspunkt i import på grunnlag av tildelte andeler av messekvoten til importører av kosher- og halalslaktet kjøtt i 2013. Importen av kosher- og halalslaktet kjøtt i 2013 var hhv. 7,8 tonn og 13,5 tonn. De fastsatte kvotestørrelsene åpner dermed for en mulig fordobling av den importerte mengden innenfor messekvoten i 2013. Dette innebærer også at særkvoten for halalslaktet kjøtt får en andel på 2/3 av særkvotene sett samlet.

I det forslaget som ble sendt på høring la departementet opp til tollfrihet på import innenfor særkvotene. På bakgrunn av høringsinnspillene vurderer departementet det slik at det bør settes en tollsats innenfor kvotene som fører til at kjøttet kommer inn til norsk prisnivå.

Ved at tollsatsen settes som differansen mellom norsk pris og verdensmarkedspris, oppnår man i prinsippet en likebehandling av forbrukerne. For å sikre et godt prisgrunnlag for å fastsette tollsats, må Landbruksdirektoratet innhente relevante verdensmarkedspriser og sammenlignbare norske priser. Selv om importert kosher- og halalslaktet kjøtt kan bli noe dyrere enn ved import gjennom messekvoten, sikrer ordningen likevel en gunstigere pris enn ved import til ordinær toll. Trossamfunnene vil dermed i prinsippet få tilgang på kjøtt til et

tilnærmet likt prisnivå som andre norske forbrukere. Samtidig vil det ikke være fare for noen nevneverdig svekkelse av beskyttelsen for norsk kjøttproduksjon, inkludert norskprodusert halalkjøtt.

Landbruksdirektoratet gis fullmakt til å fastsette årlige tollsatser for varer omfattet av særkvotene. Direktoratet vil ha ansvar for å finne relevante priser, både nasjonalt og internasjonalt, som grunnlag for fastsetting av tollsatser.

I samsvar med høringsforslaget er det kun ”registrerte trossamfunn” som kan innvilges kvoteandeler. Kravet er inntatt i tollkvoteforskriften § 7. Med ”registrerte trossamfunn” menes her trossamfunn som har registrert seg hos fylkesmannen i medhold av forskrift 19. april 2005 nr. 345 om registrerte og uregistrerte trossamfunn. Det vil imidlertid være mulig for trossamfunnet å importere gjennom et selskap som er heleid av menigheten. På denne måten vil for eksempel Det Mosaiske Trossamfund kunne søke om kvote og importere gjennom sitt heleide foretak Kosher Mat AS, og Det Islamske Kultursenter i Drammen vil kunne importere gjennom sitt heleide foretak Tuna Norway AS, slik de gjør i dag. Andre distributører av slikt kjøtt vil kunne få overdratt dette fra trossamfunnets handelsforetak. Departementet mener det bør gå fram allerede av søknaden dersom et heleid selskap skal stå for importen.

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Marianne Barstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer